

ZAADWINNING VAN BOMEN IN EIGEN LAND

door

Dr. H. VAN VLOTEN,

Directeur van het Bosbouwproefstation T.N.O.

Verscheidene van onze houtsoorten beloven dit jaar een goede tot ruime oogst aan zaad. Dit jaar zal dus het Bosbouwproefstation een goede gelegenheid hebben, om zaad van elite-opstanden en elite-bomen te winnen voor proeven. De daarvoor nodige inventarisatie is in volle gang. Contacten zijn en worden gelegd tussen onze staf en de bos-eigenaren en beheerders, waar iets bijzonders is te vinden.

Maar de rijke bloei van dit jaar biedt ook een prachtige gelegenheid, om voor de wederopbouw van onze bossen zo dringend nodige zaden ook in eigen land te winnen. Deze mogelijkheid moet zoveel als mogelijk worden benut. Het is een kans niet alleen op besparing aan deviezen, doch ook op het verzekeren van zaad, dat bij goede wijze van oogsten en bewaren teleurstellingen kan voorkomen, als wij hebben ondervonden met het 1947/48 uit Japan ingevoerde zaad van Japanse lariks. Het loont bovendien ook financieel de moeite. Het zaad is immers zeer in prijs gestegen!

Ik meen daarom in ons aller belang een opwekking te moeten richten tot alle beheerders en eigenaren van bossen en landgoederen, om zoveel mogelijk zaad van verschillende houtsoorten te winnen.

Wij kunnen ons gelukkig prijzen, dat het boek „Boorzaden”, uitgegeven door de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging, ons uitstekende inlichtingen verstrekt over het tijdstip en de wijze, waarop van onze houtsoorten het zaad moet worden geoogst, wanneer de kegels moeten worden geplukt, om zo goed en zoveel mogelijk zaad op te leveren; hoe het zaad uit de kegels moet worden gewonnen en hoe het moet worden bewaard, om zijn kiemkracht zo hoog mogelijk te behouden. Voor details kan ik dus naar de „Boorzaden” verwijzen, die velen onzer lezers in bezit zullen hebben, of eventueel ter inzage kunnen krijgen.

Het Bosbouwproefstation T.N.O. (Postbus 23, Wageningen) is ook bereid, om op aanvragen de beschikbare inlichtingen te verstrekken, die overigens ook door de Nederlandsche Heidemij en door de houtvesters van het Staatsbosbeheer zeker gaarne zullen worden gegeven.

Maar hier mogen enige raadgevingen niet achterwege blijven. In de eerste plaats enige gegevens betreffende het tijdstip, waarop de kegels van enkele voorname coniferen rijp zijn om geplukt te worden:

douglas rijp eind Augustus, begin September; oogsten tweede en derde week van September, maar bij warm weer in die periode niet te lang wachten, omdat dan veel zaad al uit de kegels wordt verloren; eesten van zaden niet boven 38° C;

lariks rijp ongeveer November, doch naar weersomstandigheden wisselend van September tot December; oogsten, meest vrij laat in November, bij warme nazomer echter reeds in September; eesten bij 40° C;

Oostentijkse en Corsicaanse den rijp November van het tweede jaar ; oogsten December tot Januari ; eesten 45—47° C ;

strobis rijp September van het tweede jaar ; oogst begin October, doch bij droog en warm weer reeds in September opletten ; eesten bij 45—47° C ;

fijnsparren rijp eind September tot October ; oogsten *Picea Abies* en *P. orientalis* October t/m Januari, bij voorkeur na Nieuwjaar, omdat het eesten dan gemakkelijker gaat, zaadverlies door uitvallen en door eekhoorns echter bij latere oogst groter ; *P. pungens* en *P. sitchensis* in warme zomer reeds in September oogsten, om verlies door uitvallen van zaden te voorkomen ;

Chamaecyparis rijp September ; oogsten eind September, begin October, dadelijk bij het openspringen der kegeltjes ;

Thuja rijp eind September ; oogsten begin October dadelijk bij het opengaan der kegeltjes.

Van belang is het te weten, dat ook de kegels van betrekkelijk jonge bomen, van bijv. 15 tot 20 jaar oud, behoorlijk bruikbaar zaad kunnen opleveren.

Wat echter niet uit het oog mag worden verloren, waarvoor zelfs dringend moet worden gewaarschuwd, is bij de douglas, dat men beslist geen kegels moet plukken van de vaak kegeldragende, zogenaamde blauwe resp. bergdouglas en de meeste der intermediaire vormen. Deze zijn wegens hun mindere groei en vatbaarheid voor verschillende ziekten (*Rhabdocline* en *Pharocryptopus*) ongewenst. Zij zijn behalve aan hun langzamere groei, te herkennen aan de kegels met uitstaande of zelfs naar boven omgekrulde bracteën, die bij de douglas buiten de zaad-schubben uitsteken.

Bij alle houtsoorten is het belangrijk, om het zaad zoveel mogelijk alleen van goed gevormde en goed groeiende bomen te winnen, maar bij *Chamaecyparis* en *Tsuga* moeten zeker geen kegels worden gewonnen van bomen, die neiging vertonen dubbele stammen te vormen of zelfs min of meer struikvormig zijn gegroeid.

In twijfelgevallen wende men zich tot de houtvester van het Staatsbosbeheer of van de Nederlandse Heidemij en eventueel tot het Bosbouwproefstation T.N.O. te Wageningen.

OPMERKINGEN OVER DE BASTAARDSATIJNVLINDER

door

A. D. Vofte

Gaarne voldoe ik aan het mondeling door Ir. F. W. Burger tot mij gericht verzoek om terug te komen op de door hem gemaakte opmerkingen in zijn beoordeling van mijn artikelje in T.N.O.-Nieuws over de bastaardsatijnvlinder. *)

Vooraf moge een enkel misverstand uit de weg worden geruimd. Ik heb niet gezegd, althans niet bedoeld te zeggen, dat het bij het verschijnen van het artikel reeds te laat zou zijn voor een toepassing van een chemische bestrijding van de plaag, wel echter voor het knippen der wintermesten. Voorts heb ik de raad gegeven om voor het bestrijden met insecticiden de hulp in te roepen van de instellingen, die belast zijn met het adviseren van de praktijk, t.w. het Staatsbosbeheer, de Plantenziekten-

*) N.B.T. 20 (6) : 186, 1948.